

Quisling – politikkenes aller største taper

DT og BB
22/10-1991

OSLO: – Dette er en biografi om norsk politikks store taper, sa historikeren dr. philos Hans Fredrik Dahl da han i går presenterte sin biografi om Vidkun Quisling – «En fører blir til». Utgivelsen på Aschehoug er en begivenhet fordi dette er den første rene biografien som er skrevet om Norges største landsviker gjennom alle tider.

Bjart Schieldrop

I boken følger Hans Fredrik Dahl Quisling fra fødselen i 1887 og fram til hans avgjørende reise til Tyskland sommeren 1939. Dahl tegner et meget nærgående portrett av denne merkelig sammensatte mannen, som tross sin skyhet trodde han var utvalgt til en historisk oppgave for sitt folk.

– Helt siden statskuppet 9. april 1940 har ordet Quisling vært brukt som internasjonalt skjellsord overfor mennesker som faller sin egen stat i ryggen og taper sitt ansikt på det. Dette er blitt et tidløst begrep, fastslo Hans Fredrik Dahl.

– Slik sett fremholdt Dahl, er Quisling blitt tidenes mest berømte nordmann. Dette er egentlig litt vanærende for oss alle, mente Dahl.

Han stilte så spørsmålet om det er mulig for en norsk historiker, med alt det hat som er forbundet med Quisling, å skrive en rettferdig biografi om ham. Dahl innrømmet at han til tider under det ti år lange arbeidet med Quisling, flere ganger hadde vært i tvil. Dahl trodde likevel at han hadde funnet den rette balansen i synet på Quisling.

Drevet av ideer

– Jeg mener vi må legge bort bildet av den onde Quisling 9. april 1940. Hans handling i forbindelse med statskuppet skyldes ikke menneskelig brist, men at han var drevet av sine politiske ideer.

Nordmenns fortvilelse over statskuppet hans er det vi må identifisere oss med, hevdet Dahl.

Han fastslo på gårstdagens pressekonferanse, og gjør det også i boken, at Quisling var en moralsk forkvaklet person lenge før 9. april 1940. Ja, disse karaktertrekkene går helt tilbake til hans barndom og skolegang.

I 1930 trådte Quisling fram på den politiske arena og forsikret om at han ville føre Nansens verk videre. Hverken i 1933 eller 1936 lyktes han i å få plass på Stortinget.

– Quisling hadde forlenget avslørt seg som en løgnens mann. Løgn og frekkhet som vi kjenner det fra nazismen. Nasjonal Samling tok systematisk løgnen i sin tjeneste. Det påfallende med Quisling i 30-årene var hans selvovervurdering, fortsatte Dahl, og lurte på om statskuppet i 1940 var en hevn fra Quislings side etter at personlig bitterhet hadde bygd seg opp gjennom år med nederlag.

Europas samling

Quisling var mannen som overfor Hitler lanserte ideen om Europas samling. Tyskerne okkuperte Norge for å komme England i forkjøpet. Under hele krigen – fra 1940 til 1945 – virket Quisling som arkitekt for planene om å samle hele Europa under den germanske folden. En plan som Hitler etter hvert gikk bort fra.

Hans Fredrik Dahls fremstilling av Quisling i «En fører blir til» er i hovedsak basert på nye kilder. En mengde nytt materiale

– Quislings handlinger i forbindelse med statskuppet skyldtes menneskelig brist, men at han var drevet av sine politiske ideer mener Hans Fredrik Dahl.

er blitt tilgjengelig i løpet av det siste tiåret.

– Det ligger ingen rehabilitering av Quisling i det som står skrevet i denne boken. Et slikt spørsmål må utstå til bind to

foreligger neste år. Der f. Quisling gjennom krigen og fram til han ble henrettet i Akershus festning i oktober sa Hans Fredrik Dahl.